

Lahko samo upamo, da se tega zavedajo oblikovalci in sprejemalci novega zakona o dolgotrajni oskrbi.

Tjaša Hudobivnik

POSVET O UREDITVI DOLGOTRAJNE OSKRBE PRI PRESEDNIKU RS

Predsednik RS Borut Pahor je 10. junija 2020 sklical posvet o ureditvi dolgotrajne oskrbe v Sloveniji. Na posvet so bili povabljeni predstavniki političnih strank, vlade, osrednjih nacionalnih zdravstvenih in socialnih organizacij ter civilnih organizacij; iz Inštituta Antona Trstenjaka sta se posveta udeležila kot opazovalca dr. Jože in Ana Ramovš, dr. med.

V uvodu je predsednik Pahor povedal, da je namen posveta ugotoviti, ali je osnutek zakona o dolgotrajni oskrbi dobra podlaga za razpravo, če dovolj jasno določa vire financiranja in če so storitve dovolj natančno opredeljene (osnutek tega zakona je pripravila prejšnja vlada pred odstopom, posvet pa je bil preložen na ta datum zaradi pandemije COVID-19).

Udeleženci posveta so bili enotni glede pomena tega zakona in da je skrajni čas za njegov sprejem, saj je Slovenija ena redkih držav, ki področja dolgotrajne oskrbe nima celostno urejenega v zakonu. Strinjali so se, da sprejeti zakon gotovo ne bo idealen in z njim ne bodo zadovoljni vsi, da pa bo vsaka rešitev boljša od današnjega stanja. Kot ključen izziv so izpostavili zadostno javno sofinanciranje dolgotrajne oskrbe.

Minister za zdravje Tomaž Gantar je napovedal, da bodo v julija pripravili predlog zakona o dolgotrajni oskrbi za obravnavo v koaliciji in ga dali v javno razpravo. Nekateri so opozorili, da poletje

ni primerno za javno razpravo. Gantar je pojasnil, da priprava zakona ni težavna pri seznamu pravic, problem je organizacijska plat in zagotavljanje potrebnih sredstev. Mnenja je, da smo v preteklosti preveč pozornosti posvečali domski oskrbi, saj smo v primerjavi z EU nad povprečjem po številu kapacitet v domovih. Zaostajamo pa pri zagotavljanju dostojnega staranja doma, kar je tudi evropski trend v zadnjih desetletjih. Zato je potrebno nadaljevati s procesom deinstitucionalizacije in podpreti neformalne in skupnostne oblike oskrbe in bivanja starejših. Pri pripravi zakona se soočajo z vprašanji o dovoljenju ali koncesiji, o vlogi lokalnih skupnosti, viru javnih sredstev, prispevnih stopnjah in zavarovanjih ter demografskem skladu.

Minister Janez Cigler Kralj (MDDSZ) je opozoril na upoštevanje načela, da se v pridobljene pravice ne posega in da nihče od upravičencev ne sme po uveljavitvi tega zakona biti na slabšem kakor prej. Pomembno je zagotoviti stabilno financiranje dolgotrajne oskrbe, tudi z iskanjem novih javnih virov, ne samo proračunsko ali iz zasebnih virov.

Finančni minister Andrej Šircelj meni, da bi najprej morale biti točno določene storitve in njihov obseg in šele potem bodo v ta namen zagotovili sredstva. Ni se strinjal z uvedbo novega davka ali prispevka kar vnaprej, dokler ne vemo za kakšen obseg sredstev gre. Predlagal je stabilna sredstva v okviru javnih in zasebnih financ, prebivalstvo pa je treba spodbujati, da že vnaprej misli na svojo starost.

Udeleženci posveta niso bili enotni glede obstoječih finančnih okvirjev; nekateri mislijo, da bo treba zagotoviti dodaten denar. Če se gibljemo v sedanjem okviru,

smo zakon že vnaprej obsodili na propad, je mnenje predsednice SAB Alenka Bratušek. Predsednice SD Tanja Fajon meni, da bo potrebna nova dajatev, ki jo mora prispevati vsak po solidarnostnem načelu. Podobnega mnenja je predstavnik Levice Luka Mesec; ne gre računati na prerez-poreditve znotraj obstoječega sistema, saj imajo tudi države z urejenim sistemom dolgotrajne oskrbe urejen poseben prispevek zanj.

Vprašanje dolgoročne finančne vzdržnosti je najbolj pomembno. Generalni direktor Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije Marjan Sušelj je opozoril na izkušnje iz zdravstva s pomanjkanjem

finančnih in kadrovskih virov. Predsednica Srebrne niti Biserka Marolt Meden je poudarila, da starejši potrebujejo integrirane socialnovarstvene storitve na domu in v domu starejših. Zanimiva mnenja o stanju institucionalne oskrbe sta prispevala predstavnik domov za starejše Marko Slavič in Ana Petrič; poudarila sta, da je potrebno posodobiti zastarele pravilnike in normative, predvsem kadrovske.

Predsednik etične komisije dr. Božidar Voljč je na koncu poudaril upanje, da tokrat ne bo ostalo samo pri besedah, ampak bomo dobili ta nujno potrebni nacionalni sistem in njegov zakon.

Alenka Ogrin